

Kursbeskrivning för processrätt (18 hp) VT2024

Innehållsförteckning

Kursbeskrivning för processrätt (18 hp) VT2024	1
1. Allmänt om kursen	3
1.1 Innehåll och målsättning	3
1.2 Förväntade studieresultat	4
1.3 Pedagogiken	5
1.3.1 Föreläsningar.....	5
1.3.2 Seminarier	5
1.3.4 Rättegångsspel.....	6
1.3.5 Tentamen m.m.....	7
2. Närmare om kursens uppbyggnad	8
2.1. Kursens moment.....	8
2.1.1 Skriftliga och muntliga övningar.....	8
2.1.2 Obligatorier	8
2.1.3 Internationella och komparativa inslag på kursen.....	9
2.1.4 Samverkan med det omgivande samhället.....	9
2.1.5 Förhållandet till andra kurser på utbildningen	9
3. Krav för deltagande i undervisningen	9
3.1 Registrering	9
3.2 Omregistrering	9
3.3 Avregistrering	10
3.4 Gruppindelning	10
4. Studieanvisningar	10
4.1 Kurslitteratur/läroböcker	11
4.1.1 Kurslitteratur	11
4.1.2 Övrigt material	11
4.1.3 Förberedelser inför undervisningen	12
5. Examination	12
5.1 Examinationsmoment.....	12

5.2 Tillträde till examination.....	13
5.3 Anmälan till tentamen	13
5.4 Handlingar som ska medtas vid tentamen.....	13
5.5 Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler.....	13
5.6 Betygskriterier.....	14
5.6.1 Betygskriterier enligt den fyrgradiga betygsskalan.....	14
5.6.2. Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan	14
5.6.3 Ungefärlig betygsskala.....	16
5.6.4 Betygskriterierna och Stockholmsmodellen.....	16
5.6.5 Begäran om omprövning.....	17
6. Funktionsnedsättning	17
6.1 Allmänt.....	17
6.2 Examination vid funktionsnedsättning.....	18
7. Studentinflytande och kursutveckling.....	18
8. Kontaktuppgifter	18

1. Allmänt om kursen

1.1 Innehåll och målsättning

Grundkursen i processrätt är en obligatorisk kurs inom ramen för juristprogrammet vid Stockholms universitet och omfattar 18 hp.

Inom ämnet processrätt behandlas formerna för domstolarnas rättskipning i främst brottmål, förmögenhetsrättsliga mål och familjemål. Rättegångsbalken innehåller ingående regler om hur parterna och domstolarna ska agera under olika skeden av tingsrättsprocessen och vad som gäller då ett mål överklagas till hovrätten och Högsta domstolen. De processrättsliga reglerna rörande rättskipningen i dessa instanser kan hänföras till den allmänna processrätten och det är på detta område som kursen har sin tyngdpunkt. Viktiga områden inom den allmänna processrätten är t.ex. rättegångshinder, forum, talan, kumulation, säkerhetsåtgärder, tvångsmedel, rättskraft, rättegångskostnad, bevismedel, bevisföring och bevisvärdering. Därtill kommer de olika momenten i själva rättegången, t.ex. förberedelse, huvudförhandling och dom i tvistemål samt förundersökning, åtal, huvudförhandling och dom i brottmål. Slutligen omfattar den allmänna processrätten även överrättsprocessen, dvs. reglerna om hur en rättegång går till i hovrätt och Högsta domstolen. Överrättsprocessen behandlar dels ordinära rättsmedel såsom överklagande, dels extraordinära rättsmedel såsom resning och domvillå. Men grundkursen i processrätt omfattar även specialprocessrätt, t.ex. utsökning och konkurs samt alternativa former för tvistelösning såsom skiljeförfarande. Processrättsämnet kan, sett i vidare bemärkelse, sägas omfatta även förvaltningsprocessrätt, men detta ämne behandlas inte i processrättskursen utan i kursen Förvaltningsrätt med förvaltningsprocessrätt.

För att beskriva processrättens relation till tidigare kurser i juristutbildningen, främst civilrätt och straffrätt, kan termerna materiell och formell rätt användas. Processrätten, dvs. den formella rätten, kan i princip inte existera i ett vacuum utan förutsätter existensen av en materiellrättslig fråga, t.ex. frågan om frågan om parts yrkande (om viss rättsföljd) ska vinna bifall, eller påståendet om att någon har begått en brottslig gärning. En part som menar sig ha en materiell rättighet kan genom processrättens regler få denna rättighet ”materialiserad” genom att domstolen efter en rättegång meddelar en dom. Skulle svaranden vägra att rätta sig efter domen kan käranden via utsökningsrättens regler få sin rättighet tillgodosedd med tvång.

Processrättens relation till materiell rätt framträder också då man betraktar processens funktioner. Civilprocessens övergripande funktion brukar sägas vara att bidra till ett maximalt genomslag för ändamålen bakom de materiella reglerna. Det finns olika uppfattningar om hur detta sker, men ofta framhålls handlingsdirigering och konfliktlösning som de två viktigaste funktionerna. Ytterligare ett synsätt, kanske särskilt vanligt i indispositiva tvistemål, är att processen ska säkerställa materiellt riktiga beslut. Straffprocessens funktioner varierar beroende på i vilket skede som processen befinner sig; under förundersökningsstadiet dominerar den brottsbekämpande funktionen medan rättssäkerhetsfunktionen dominerar vid överläggningen.

Frågor om hur processen förhåller sig till den materiella rätten och om processens funktioner i samhället aktualiserar också olika vetenskapliga synsätt på hur processrättsliga regler ska

tillämpas, där en spänning råder mellan en mer traditionell rättsdogmatisk syn på rätten och en rättsrealistisk instrumentell syn på rätten. Eftersom rättskällorna i processrätten spänner över lång tid (förarbetena till rättegångsbalken är från första halvan av 1900-talet och Ekelöfs Rättegångsserie har givits ut och uppdaterats sedan 1950-talet) behöver processrättsliga problem också ofta betraktas i ett utvecklingsperspektiv, liksom de traditionella vetenskapliga perspektiven också behöver kompletteras med andra perspektiv för att problemen ska kunna betraktas i en vidare kontext. Detta gäller t.ex. i frågor om statens användande av tvångsmedel mot enskilda, barns ställning i brott- och familjemål, villkoren för att parter med olika ekonomiska möjligheter ska ha möjlighet att få civilrättsliga tvister prövade, hur skyddet för miljön kan tillgodoses inom miljöprocessen, hur domstolarna ska hantera europarättens genomslag etc. Inte minst inom bevisrätten visas också processrättens förhållande till andra vetenskaper, exempelvis psykologi, sociologi och logik.

I kursen diskuteras, mot bakgrunden ovan, metoderna för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten. Genom seminarieundervisningen övas studenterna i att identifiera och bedöma processuella frågeställningar i olika konkreta fall. I form av rättegångsspel övas färdigheten att kunna utforma och utföra processhandlingar i tal och skrift.

För tillträde till undervisning krävs godkända resultat i de kurser som ingår i juristprogrammets första, andra och tredje termin samt fullgjorda obligatorier i Straffrätt. Studenter som inte uppfyller dessa förkunskapskrav måste söka dispens hos studievägledare för grundkurser före kursstart. Vi avråder från sådan dispens, och *utgår i undervisningen från att samtliga studenter har godtagbara materiella kunskaper i straffrätt och civilrätt.*

1.2 Förväntade studieresultat

Kunskap och förståelse

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- visa kunskap i och förståelse av centrala processrättsliga frågeställningar, inbegripet den processrättsliga systematiken och terminologin.

Färdighet och förmåga

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- visa förmåga att med hjälp av relevanta juridiska metoder tillämpa och tolka processrättsliga regler samt bedöma processrättsliga problem,
- visa förmåga att med hjälp av juridisk metod systematiskt, kritiskt och självständigt identifiera, formulera och analysera processrättsliga frågeställningar,

- inom givna tidsramar i grupp genomföra en domstolsprocess (inbegripet att författa inlagor eller dom samt muntligen argumentera och bemöta motpartens argumentation), och
- redogöra och diskutera processrättsliga frågeställningar i dialog med olika grupper.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt, och
- kritiskt bedöma och värdera processrättsliga frågeställningar med hänsyn till relevanta samhällseliga frågor.

1.3 Pedagogiken

1.3.1 Föreläsningar

Föreläsningarna behandlar centrala delar inom allmän processrätt och specialprocessrätt, så som t.ex. processens ram, processhinder, processprinciper, förundersökning och tvångsmedel, summarisk process i tvistemål, rättegångskostnader, bevisföring, bevisvärdering, förhör, rättskraft, ändring av talan, överrättsprocess, skiljeförfarande, konkurs och utsökningsrätt.

Föreläsningarna är tänkta att ge en överblick och struktur och är på så sätt hjälp vid inläsningen av kurslitteraturen och för förståelsen av de frågor som behandlas i densamma. Vissa föreläsningar är också tänkta att komplettera kurslitteraturen, genom att behandla perspektiv och frågor som i mindre grad behandlas i kurslitteraturen. Inför de flesta föreläsningar finns möjlighet att via Athena ta del av en presentation av föreläsningen (åhörarkopior).

Deltagande vid föreläsningarna är frivilligt.

1.3.2 Seminarier

Seminarierna, som bedrivs i grupper om cirka 26–30 studenter, innebär olika grader av fördjupning i vissa processrättsliga frågor. Undervisningen består av tre typer av seminarier: *basseminarier*, *rättsfallsseminarium* och *fördjupningsseminarier*. I seminariematerialet, som finns tillgängligt i Athena, finns allmänna instruktioner samt läsanvisningar och uppgifter till varje seminarietillfälle. Observera att fördjupningsseminarierna inte behöver följa ordningen i seminariematerialet utan samtliga studenter måste utgå från aktuellt schema.

Seminarietillfällena, som i hög utsträckning bygger på studenternas förberedelser och aktivitet, utgör en övning i att med utgångspunkt i vetenskapliga förhållningssätt till juridisk metod kritiskt tillämpa och analysera rättskällor och principer inom processrätten. Seminariererna ger också övning i att analysera aktuella processrättsliga frågor i relation till processens samhällsfunktioner och juristens olika yrkesroller i ett vidare samhällseligt och etiskt perspektiv.

Seminarieundervisningen innebär ett krav på aktivt och förberett deltagande i form av dels individuella förberedelser, dels förberedelser i den egna basgruppen. Kravet på *individuella förberedelser* innebär att varje student ska ha förberett frågorna på egen hand för att sedan kunna presentera utvecklade och motiverade lösningsförslag i den egna basgruppen. Den individuella förberedelsen är viktig eftersom det inte kommer vara möjligt att hinna förbereda svar som kan ligga till grund för meningsfulla diskussioner i såväl basgruppen som i seminariegruppen om frågorna inte har förberetts innan basgruppen sammanträder. Skulle en brist på förberedelse bli uppenbar kan läraren besluta om att inte godkänna närvaron.

Vid basseminarierna sammanträder och förbereder sig basgrupperna i anslutning till undervisningen. Förberedelsetiden är obligatorisk och schemalagd. Vid fördjupningsseminarierna sammanträder och förbereder sig basgrupperna under själva seminariet. Syftet med *förberedelser i den egna basgruppen* är att diskutera olika lösningsförslag. Varje basgrupp ska sedan inför seminariegruppen och läraren kunna redovisa hur diskussionerna inom basgruppen har sett ut och diskutera olika lösningsförslag. Seminarieuppgifterna är således tänkta att utgöra konkreta utgångspunkter för vidare diskussion under seminarielärarens ledning. Det handlar således inte om att seminarieläraren ska presentera ”korrekta lösningar”.

Vid seminarierna gäller obligatorisk närvaro (se avsnitt 2.1.2).

1.3.4 Rättegångsspel

Rättegångsspelet är en undervisningsform där studenterna gruppvis deltar i en fingerad process i ett brottmål. Rättegångsspelet bedrivs i mindre grupper om cirka 13–15 studenter där studenterna tilldelas olika roller (som domare, åklagare, målsägandebiträde, försvarsadvokat, vittne) som ska förberedas innan spelet äger rum och vid själva spelen agerar varje student i den tilldelade rollen. Varje student blir indelad i en basgrupp (antingen domstolsgrupp, överklagandegrupp eller granskningsgrupp) som motsvarar basgruppsstillhörigheten vid seminarieundervisningen (för ytterligare information, se skriften *Material till rättegångsspelet*).

Rättegångsspelet syftar till att ge en förståelse för den praktiska tillämpningen av processrätten. Eftersom processrättens regelsystem i hög grad präglas av abstraktion är det av särskild vikt att genom tillämpning skaffa sig en förståelse för hur dessa regler tillämpas i domstolarnas praktik. För att momentet ska ge den behållning som avses är det emellertid av stor vikt, dels att deltagarna förbereder sig mycket noga, dels att man under spelet försöker upprätthålla en så hög grad av realism som möjligt.

Kursens rättegångsspel introduceras vid en föreläsning. Därutöver innehåller rättegångsspelet följande obligatoriska moment:

1. Gruppvis författande av en stämningsansökan eller en målsägandeinlägga som lämnas in i Athena (*samtliga studenter*).
2. Aktivt deltagande i ett lärarlett förberedande sammanträde (*samtliga studenter*).

3. Aktivt deltagande i en huvudförhandling (*samtliga studenter*). Huvudförhandlingen ska vara förberedd så att denna kan utföras utan avbrott.
4. Gruppvis författande av kanslidom (*domstolsgruppen*) som lämnas in i Athena inom en vecka från huvudförhandlingen
5. Gruppvis författande av överklagande (*överklagandegruppen*). Sedan skriftliga domar avgetts ska varje *överklagandegrupp* författa ett överklagande, dvs. även representanterna för den part som vunnit ska författa överklagande för den part som förlorat tillsammans med den förlorande partens representanter, som inom cirka två veckor från huvudförhandlingen ska lämnas in i Athena.
6. Gruppvis författande av rättegångsrapport (*granskningsgruppen*). Sedan skriftliga domar avgetts ska granskarna i varje granskningsgrupp författa en rättegångsrapport som *beskriver ett eller flera processrättsliga problem* som aktualiseras av huvudförhandlingen och domen i processspelet. Rättegångsrapporten ska senast inom två veckor från huvudförhandlingen lämnas in i Athena.
7. Aktivt deltagande i lärargenomgång av spel, dom, överklagande och rättegångsrapport (*samtliga studenter*). Inför lärargenomgången ska basgrupperna studera varandras skrifter för att kunna lämna synpunkter på dem vid genomgången.

Inför respektive moment ska relevant lagtext och kurslitteratur studeras och användas.

En utförligare beskrivning av de olika rollerna, de olika momenten, övriga instruktioner och scenariot för brottmålet finns i skriften *Material till rättegångsspelet*, som finns tillgänglig i Athena.

Den allra mest givande formen för förberedelse inför rättegångsspelet är att på egen hand göra studiebesök vid någon allmän domstol. Välj ut en huvudförhandling som tidsmässigt verkar lagom omfattande (cirka två timmar) och ta plats som åhörare när målet ropas upp.

Deltagande i rättegångsspelet är obligatoriskt (gäller samtliga moment). Den som inte med godkänt resultat genomgått detta obligatorium kan inte få ut något betyg i ämnet processrätt.

1.3.5 Tentamen m.m.

Examination sker genom:

- obligatorisk och aktiv närvaro vid seminarierna,
- genomförande av rättegångsspelet, och
- skriftlig tentamen (salsskrivning)

2. Närmare om kursens uppbyggnad

2.1. Kursens moment

Kursens olika moment beskrivs ovan under rubrik 1.3.

2.1.1 Skriftliga och muntliga övningar

Skriftliga övningar. Inom ramen för rättegångsspelet ska varje student författa rättegångsskrifter. Studenterna ska dessutom närvara vid en lärargenomgång av dessa skrifter.

Muntliga övningar. Inom ramen för rättegångsspelet ges varje student i en tilldelad roll tillfälle att öva olika muntliga moment i rättegången (t.ex. sakframställning, förhör och plädering). Varje spel avslutas med en lärarledd genomgång då studenternas prestationer går igenom.

2.1.2 Obligatorier

Deltagande vid föreläsningarna är frivilligt.

Vid seminarieundervisningen gäller obligatorisk närvaro i den tilldelade seminariegruppen. Deltagande i en annan seminariegrupp tillgodoräknas inte studenten, utan studenten betraktas då som frånvarande (gäller samtliga seminarieformer, se nedan).

Vid seminarieundervisningen VT2024 gäller obligatorisk närvaro (*basseminarier, rättsfallsseminarium och fördjupningsseminarier*). Vid frånvaro från två (2) seminarietillfällen föreligger en generell dispens utan krav på att studenten redovisar laga förfall eller fullgör någon form av uppgift som kompensation för frånvaron. Dispens från närvarokravet vid ytterligare ett seminarietillfälle kan ges vid laga förfall mot att studenten fullgör en skriftlig PM om fem (5) sidor för att kompensera frånvaron. Kompletteringsuppgiften erhålls i anslutning till beslutet om dispens. Som laga förfall räknas avbrott i de allmänna kommunikationerna, sjukdom eller annan omständighet som ej bort förutses och som utgör giltig ursäkt. Laga förfall ska kunna styrkas med intyg eller motsvarande. Dispens för att komplettera frånvaro från ytterligare seminarietillfällen genom skriftlig PM kan inte påräknas utan att synnerliga skäl föreligger.

Obligatorisk närvaro gäller vid samtliga moment i rättegångsspelet (*lärarlett förberedande sammanträde, huvudförhandling och lärarledd genomgång*). I rättegångsspelet räknas som giltig närvaro endast deltagande i den grupp i vilken studenten är registrerad (om det inte föreligger beslut om annat från kursföreståndaren). Obligatoriet omfattar godkänt deltagande i rättegångsspelet jämte författande av rättegångsskrifter. Eftersom dessa obligatoriska undervisningsmoment har till syfte att träna muntlig framställning och innefattar muntlig diskussion av skrivuppgifterna föreligger ***inte rätt till dispens***.

Med obligatorisk närvaro avses att den studerande ska förbereda uppgifter inför rättegångsspelet och seminarierna, aktivt delta i undervisningen och diskussionen kring uppgifterna.

För att få tillgodoräkna sig sitt betyg i processrätt krävs att studenten har fullgjort samtliga obligatoriska moment med godkänt resultat. Fullgjort obligatorium är giltigt i två år.

2.1.3 Internationella och komparativa inslag på kursen

I delar av undervisningen ingår att på engelska läsa artiklar eller utdrag från internationell litteratur samt rättsfall från Europadomstolen och EU-domstolen och vid seminarierna ska studenterna kunna använda och redogöra för det internationella materialet. Vid vissa seminarier behandlas också Europakonventionen och Europadomstolens praxis som rättskälla inom processrätten. Där så är befogat kan också viss del av undervisningen genomföras på engelska.

I kursens olika moment ingår, där så är befogat, komparativa inslag. Det kan t.ex. handla om att vid behandlingen av ett visst processrättsligt institut beröra detta instituts motsvarighet i något annat land eller i någon annan rättsordning.

2.1.4 Samverkan med det omgivande samhället

Vissa av lärarna på kursens olika moment är praktiker, t.ex. domare, åklagare och advokater, och i undervisningen kan de således anknyta till aktuella problem och företeelser i sin verksamhet. Studenterna uppmanas att i egen regi besöka domstolar för att där bevista förhandlingar som åhörare.

2.1.5 Förhållandet till andra kurser på utbildningen

De processuella problem som behandlas på kursen anknyter ofta till den materiella civilrätten och straffrätten och domstolarnas roll betraktas ur ett stats- och europarättsligt perspektiv.

3. Krav för deltagande i undervisningen

3.1 Registrering

För tillträde till undervisning krävs godkända resultat i de kurser som ingår i juristprogrammets första, andra och tredje termin samt fullgjorda obligatorier i Straffrätt. Studenter som inte uppfyller dessa förkunskapskrav måste söka dispens hos studievägledare för grundkurser före kursstart. Vi avråder från sådan dispens, och *utgår i undervisningen från att samtliga studenter har godtagbara materiella kunskaper i straffrätt och civilrätt.*

En student som avser att läsa en kurs ska vara registrerad senast andra kursdagen.

3.2 Omregistrering

Student som är antagen till juristprogrammet och som ska läsa obligatoriska kurser som förstagsregistrerad på termin 2–7, måste **inför** varje termin anmäla vilka kurser som studenten ska läsa och tacka ja till dessa. Detta för att studenten sedan ska kunna webbregistrera sig.

Omregistrering på kursen görs av kursadministratören.

3.3 Avregistrering

En student som av olika anledningar inte avser att läsa kursen måste avregistrera sig inom tre veckor efter kursstart. Avregistreringen görs via studentkontot i Ladok. Detta är av stor vikt då studenten på så sätt räknas som förstagsregistrerad när studenten registrerar sig nästa gång och därmed är garanterad en plats i gruppundervisningen. Sista datum för tidigt avbrott beräknas från måndagen i den vecka som kursen startar och tre veckor framåt. Sista dag är alltid en söndag.

Observera, avregistreringar kan få konsekvenser för rätten att erhålla studiemedel. Kontakta CSN för mer information.

3.4 Gruppindelning

För att kunna anmäla dig till en grupp i Athena måste du vara registrerad på kursen.

Studenterna sköter själva gruppindelningen till rättegångsspelet medan rollfördelningen görs av kursadministratören. Rollfördelningen ligger sedan till grund för varje students basgruppstillhörighet vid seminarieundervisningen. För att kunna anmäla sig till en grupp måste studenten vara registrerad på kursen. Athena kommer att vara öppen för anmälan från och med den tidpunkt som anges på kurssidån. De studenter som är förstagsregistrerade och således inte har läst kursen tidigare har förtur till undervisningen och får välja plats i en grupp först. Omregistrerade studenter ska kontakta kursadministratören i samband med kursstart och bereds tillträde i mån av plats samt efter principen ”först till kvarn”. Som regel kan registrering ske t.o.m. den andra kursdagen, dvs. dagen efter introduktionsföreläsningen.

Student som ska komplettera rättegångsspel från tidigare termin ska *inte anmäla sig till en grupp utan istället kontakta kursadministratören senast den andra kursdagen*, dvs. dagen efter introduktionsföreläsningen.

Byte av grupp kan endast genomföras t.o.m. den tidpunkt som anges i Athena om det finns ledig plats i en annan grupp. Det innebär att studenten själv avanmäler sig och därefter anmäler sig till en annan grupp via Athena.

Student som av någon anledning inte kan närvara vid ett moment i sin rättegångsspelgrupp har möjlighet att byta med student i en annan grupp. Detta under förutsättning att bytet omfattar hela spelet. Studenten tar då själv kontakt med den person med vilken man vill göra ett byte. Därefter ska båda studenterna meddela kursadministratören att båda godtar bytet samt vilka grupper som berörs. Bytet är godkänt först när detta har bekräftats av kursadministratören.

4. Studieanvisningar

Kurslitteraturen framgår av litteraturlistan. Serien Rättegång är lämplig att börja med. I Rättegång I ges en inledning till processrättsliga metoder, begrepp och principer. Inför rättegångsspelet kan Rättegång V vara lämplig att läsa, eftersom denna bok behandlar frågor om t.ex. stämningsansökan och huvudförhandling.

Rättsfallskompendiet utgör ett viktigt komplement till kurslitteraturen. Här finns ett antal rättsfall, vilka aktualiseras vid undervisningen och som i övrigt behandlar centrala processuella frågor. Rättsfallskompendiet finns tillgängligt i Athena och finns även till försäljning på Akademibokhandeln Frescati. För att få medta rättsfallskompendiet till tentamen måste kompendiet köpas.

Vad gäller lagtext hänvisas dels till RB, dels till de övriga författningarna med processrättsligt innehåll som omtalas i kurslitteraturen och vid undervisningen. Det är viktigt att läsa lagtexten parallellt med litteraturen. Till processrättskursen rekommenderas en lagboksårgång som inte är äldre än två år.

4.1 Kurslitteratur/läroböcker

4.1.1 Kurslitteratur

Litteratur	Kursfordran
Ekelöf-Edelstam-Heuman-Pauli, Rättegång I, 9 uppl., 2016	Hela boken
Ekelöf-Edelstam-Pauli, Rättegång II, 9 uppl., 2015	Hela boken
Ekelöf-Andersson-Bellander-Bylund-Edelstam-Pauli, Rättegång III, 8 uppl., 2018	Hela boken
Ekelöf-Edelstam-Heuman, Rättegång IV, 7 uppl., 2009	Hela boken
Ekelöf-Edelstam-Pauli, Rättegång V, 9 uppl., 2024	Hela boken
Ekelöf-Bellander-Edelstam-Pauli, Rättegång I—V, Supplement, 14 uppl., 2019 (eventuellt släpps ny upplaga inför VT2024)	Hela boken
Welamson, Munck, Rättegång VI: Processen i hovrätt och Högsta domstolen, 6 uppl., 2022	Hela boken
Heuman, Specialprocess, Utsökning och konkurs, 8 uppl., 2020	Hela boken*

*För kompletteringsstudenter (momentkod:PRO-K) är endast avsnitten om skiljeförfarande, summarisk process och mål om äktenskapsskillnad, vårdnad, boende, underhåll m.m. kursfordran.

4.1.2 Övrigt material

Material med förberedelseuppgifter och läsanvisningar till seminarieundervisningen distribueras via Athena, liksom kursens rättsfallskompendium och materialet till rättegångsspelet.

Inför de flesta föreläsningar finns möjlighet att ladda ner en presentation av föreläsningen (åhörarkopior).

4.1.3 Förberedelser inför undervisningen

Seminarietillfällena, som i hög utsträckning bygger på studenternas förberedelser och aktivitet, utgör en övning i att med utgångspunkt i vetenskapliga förhållningssätt till juridisk metod kritiskt tillämpa och analysera rättskällor och principer inom processrätten. Seminarierna ger också övning i att analysera aktuella processrättsliga frågor i relation till processens samhällsfunktioner och juristens olika yrkesroller i ett vidare samhälleligt och etiskt perspektiv.

Seminarieundervisningen innebär ett krav på aktivt och förberett deltagande i form av dels individuella förberedelser, dels förberedelser i den egna basgruppen. Kravet på *individuella förberedelser* innebär att varje student ska ha förberett frågorna på egen hand för att sedan kunna presentera utvecklade och motiverade lösningsförslag i den egna basgruppen. Den individuella förberedelsen är viktig eftersom det inte kommer vara möjligt att hinna förbereda svar som kan ligga till grund för meningsfulla diskussioner i såväl basgruppen som i seminariegruppen om frågorna inte har förberetts innan basgruppen sammanträder. Skulle en brist på förberedelse bli uppenbar kan läraren besluta om att inte godkänna närvaron.

Vid basseminarierna sammanträder och förbereder sig basgrupperna i anslutning till undervisningen. Förberedelsetiden är obligatorisk och schemalagd. Vid fördjupningsseminarierna sammanträder och förbereder sig basgrupperna under själva seminariet. Syftet med *förberedelser i den egna basgruppen* är att diskutera olika lösningsförslag. Varje basgrupp ska sedan inför seminariegruppen och läraren kunna redovisa hur diskussionerna inom basgruppen har sett ut och diskutera olika lösningsförslag. Seminarieuppgifterna är således tänkta att utgöra konkreta utgångspunkter för vidare diskussion under seminarielärarens ledning. Det handlar således inte om att seminarieläraren ska presentera ”korrekta lösningar”.

5. Examination

5.1 Examinationsmoment

Kursens lärandemål examineras genom aktiv närvaro vid rättegångsspel, seminarier och en skriftlig tentamen om fyra timmar (gäller såväl grundkursen i processrätt 18 hp som kompletteringskursen i processrätt 15 hp). Student som har underkänts vid ordinarie tentamen bereds tillfälle till omtentamen.

Betygsgraderingen görs på grundval av den skriftliga tentamen enligt vad som framgår i avsnitt 7.6. Totalt ger den skriftliga tentamen 30 poäng, vilket också är det totala antalet poäng som kan erhållas på kursen. För övriga examinationsmoment används endast betyget Godkänt (G) respektive Underkänd (U).

Utöver att ett visst lägsta sammanlagda poängantal måste uppnås för betyget B eller högre betyg krävs för godkänt resultat att samtliga frågor besvaras samt att studenten erhåller minst en (1) poäng per fråga. Det medför att det inte är möjligt att få betyg på kursen utan besvara samtliga frågor på den skriftliga tentamen.

5.2 Tillträde till examination

För tillträde till tentamen krävs att studenten är registrerad på kursen.

För att få tillgodoräkna sig sitt betyg i processrätt krävs att studenten har fullgjort samtliga obligatoriska moment med godkänt resultat.

På tentamensdagen är det viktigt att studenterna är på plats i tentamenssalen minst en kvart innan tentamens starttid.

5.3 Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan ska som huvudregel göras i Ladok senast 10 kalenderdagar före dag för tentamen (undantag kan behöva göras vid t.ex. röda dagar).

Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. En student som inte anmält sig kan inte beredas plats på tentamen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betygsskala (AB, Ba, B och U) få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till kursadministratören minst fem arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören (se nedan under "Funktionsnedsättning").

5.4 Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad. Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

5.5 Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Var gärna på plats minst 15 minuter innan salstentamen startar.

Vid tentamen tillämpas olika examinationsalternativ. Information om de olika examinationsalternativen samt de ordningsregler som gäller vid tentamen finns på Juridiska institutionens hemsida. Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

Vid den skriftliga tentamen i processrätt tillämpas examinationsalternativ 4 (fyra) – Allt tillåtet, med undantag för egen elektronisk utrustning för kommunikation och/eller möjlighet till internetuppkoppling.

5.6 Betygskriterier

5.6.1 Betygskriterier enligt den fyrgradiga betygsskalan

AB	Mycket god kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är mycket väl identifierade och analyserade. Rättsligt relevant material används. En rättslig lösning på varje identifierat problem anges och analyseras. I förekommande fall anges, analyseras och utvärderas olika alternativa rättsliga lösningar. Svaret är välstrukturerat. Analyser och resonemang utförs korrekt och utförligt med utgångspunkt från samtliga relevanta principer. Mycket god tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
Ba	God kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är väl identifierade och analyserade. I huvudsak rättsligt relevant material används. Minst en rättslig lösning på varje identifierat problem anges och analyseras. Svaret är strukturerat. Analyser och resonemang utförs i huvudsak korrekt med utgångspunkt från viss relevant princip eller vissa relevanta principer. God till mycket god tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
B	Godtagbar kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är identifierade och analyserade på ett godtagbart sätt. Visst rättsligt relevant material används. Någon rättslig lösning på något identifierat problem anges. Svaret är delvis strukturerat. Analyser och resonemang utförs delvis korrekt med utgångspunkt från någon relevant princip. Godtagbar tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
U	Uppnår inte kraven för B.
<p>Betygskriterierna ska läsas som typprestationer. I det enskilda fallet utgår examinatorn ifrån ett helhetsomdöme, där enstaka styrkor och svagheter kan kompensera varandra. Kriterierna bygger på de bedömningsområden som utgörs av de förväntade studieresultaten (lärandemålen).</p> <p>För att få betyget B eller högre krävs att studenten på varje fråga i tentamen uppnår en viss miniminivå, t.ex. 25 % av den totala poängen i frågan.</p>	

5.6.2. Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

A	Synnerligen god kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är synnerligen väl identifierade och analyserade. Rättsligt relevant material används. En rättslig lösning på varje identifierat problem anges och analyseras. I förekommande fall anges, analyseras och utvärderas olika alternativa rättsliga lösningar. Svaret är välstrukturerat. Analyser och resonemang utförs utmärkt och utförligt med utgångspunkt från samtliga
---	---

	relevanta principer. Utmärkt tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
B	Mycket god kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är mycket väl identifierade och analyserade. Rättsligt relevant material används. En rättslig lösning på varje identifierat problem anges och analyseras. I förekommande fall anges, analyseras och utvärderas olika alternativa rättsliga lösningar. Svaret är välstrukturerat. Analyser och resonemang utförs korrekt med utgångspunkt från viss relevant princip eller vissa relevanta principer. Mycket god tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
C	God kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är väl identifierade och analyserade. I huvudsak rättsligt relevant material används. En rättslig lösning på varje identifierat problem anges och analyseras. I förekommande fall anges, analyseras och utvärderas olika alternativa rättsliga lösningar. Svaret är strukturerat. Analyser och resonemang utförs i huvudsak korrekt med utgångspunkt från viss relevant princip eller vissa relevanta principer. God till mycket god tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
D	Tillfredsställande kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Visst eller vissa problem är väl identifierade och analyserade. Visst rättsligt relevant material används. Någon rättslig lösning på något identifierat problem anges. Svaret är delvis strukturerat. Analyser och resonemang utförs på ett till stora delar korrekt sätt med utgångspunkt från någon relevant princip. Tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten är bättre än godtagbar.
E	Godtagbar kunskap om processrättens centrala begrepp och principer. Problem är identifierade och analyserade på ett godtagbart sätt. Visst rättsligt relevant material används. Någon rättslig lösning på något identifierat problem anges. Svaret är delvis strukturerat. Analyser och resonemang utförs delvis korrekt med utgångspunkt från någon relevant princip. Godtagbar tillämpning av metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
Fx	Näst intill godtagbar kunskap om processrättens begrepp och principer. Problem är identifierade och analyserade på ett näst intill godtagbart sätt. Visst rättsligt relevant material används. Någon rättslig lösning på något identifierat problem anges. Visat något prov på förmåga att analysera eller föra resonemang med utgångspunkt från någon relevant princip. Visat något prov på förmåga att tillämpa metoder för lagtolkning och rättstillämpning inom processrätten.
F	Uppnår inte kraven för Fx.
Betygskriterierna ska läsas som typprestationer. I det enskilda fallet utgår examinatorn ifrån ett helhetsomdöme, där enstaka styrkor och svagheter kan kompensera varandra. Kriterierna bygger på de bedömningsområden som utgörs av de förväntade studieresultaten (lärandemålen).	

För att få betyget E eller högre krävs att studenten på varje fråga i tentamen uppnår en viss miniminivå, t.ex. 25 % av den totala poängen i frågan.

5.6.3 Ungefärlig betygsskala

AB	27	A
	25	B
Ba	24	C
	21	
B	20	D
	18	E
	15	
U		Fx
		F

Maxpoäng på den skriftliga tentamen är 30 poäng. Betygsskalan ovan illustrerar relationen mellan de båda betygsskalorna.

Poängsättningen utgör endast ett hjälpmedel för den bedömning av studenternas prestationer som görs i förhållande till de ovan redovisade betygskriterierna och lärandemålen.

5.6.4 Betygskriterierna och Stockholmsmodellen

Utifrån betygskriterierna kan man uppställa följande ”checklista” för vad som bedöms genom tentamen (kraven i den tregradiga betygsskalan anges inom parentes):

1. Kunskap om och förståelse av processrättsliga *begrepp och principer* (B: godtagbar, Ba: god, AB: mycket god)

2. Identifiering och analys av *problemen* (B: godtagbart, Ba: väl, AB: mycket väl),
3. Angivandet av rättsliga *lösningar på problemen* (B: någon lösning på något problem, Ba: minst en lösning på varje problem analyseras och utvärderas, AB: även alternativa lösningar analyseras och utvärderas),
4. Användningen av *rättsligt relevant material* (B: visst relevant material, Ba: i huvudsak relevant material, AB: relevant material),
5. Utförandet av analys och resonemang *utifrån relevanta principer* (B: delvis korrekt utifrån någon relevant princip, Ba: i huvudsak korrekt med utgångspunkt från viss relevant princip, AB: korrekt och utförligt med utgångspunkt från samtliga relevanta principer),
6. Tillämpning av *metoder för lagtolkning och rättstillämpning* inom processrätten (B: godtagbar, Ba: god till mycket god, AB: mycket god), och
7. *Strukturen* på svaret (B: delvis strukturerat, Ba: strukturerat, AB: välstrukturerat)

För vissa frågor kan problemen vara givna redan genom frågeformuleringen och deras lösning och stödet för lösningarna relativt klara förutsatt att man har kännedom om t.ex. lagtext, RB:s systematik och processrättslig begreppsanvändning (då testas framförallt punkterna 1, 3 och 4 ovan) För andra frågor kan det som främst testas i stället vara att identifiera problem samt att analysera dem utifrån relevanta principer och juridiska metoder (punkterna 2, 5 och 6 ovan). Vad gäller betygskriteriet i punkten 4 ovan (användning av rättsligt relevant material) tas vid examinationen hänsyn till vilket material som tillåts vid tentamen.

Genom Fakultetsnämndens beslut att införa den s.k. Stockholmsmodellen föreskrivs att *väsentlig del* av kursbetyget på kursen ska baseras på examination av kritiska, principiella och vetenskapliga förhållningssätten till juridiken. För processrättskursens del motsvaras detta framförallt av betygskriterierna i punkterna 2, 5 och 6 ovan.

5.6.5 Begäran om omprövning

Begäran om omprövning lämnas på särskild blankett till kursadministratören, som finns i blankettarkivet på hemsidan. Begäran ska vara nogt motiverad och en kopia på tentamen måste bifogas.

6. Funktionsnedsättning

6.1 Allmänt

Stockholms universitet erbjuder olika pedagogiska stödformer för personer med varaktiga funktionsnedsättningar. Stödet som erbjuds beror på den enskildes situation och är till för att underlätta studierna. Målet är att alla studenter ska ha en möjlighet att studera på lika villkor.

För att ta del av stödet som erbjuds måste du göra en ansökan. Detta gör du genom att logga in i systemet Nais via länk på Studentavdelningens hemsida och fylla i webbformuläret. För att fullfölja ansökan måste du bifoga ett intyg som bekräftar en varaktig funktionsnedsättning. Du

hittar hemsidan via Stockholms universitet > Utbildning > Studera med funktionsnedsättning > Ansök om stöd och anpassningar.

När ansökan är mottagen kontaktas du av Studentavdelningen för att boka ett personligt möte. Du som har beviljats stöd ska sedan ta kontakt med din institutions kontaktperson och lämna in det intyg som Studentavdelningen utfärdar. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post: viktoria.pettersson@juridicum.su.se.

6.2 Examination vid funktionsnedsättning

Observera att du senast 3 veckor före varje examinationstillfälle måste meddela kursadministratören att examination med stöd ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras som önskas. Observera också att tentamensanmälan ska göras på sedvanligt sätt som huvudregel senast 10 kalenderdagar före tentamen (undantag kan behöva göras vid röda dagar). Notera också att för stödåtgärder som löper över hel kurs (t.ex. anteckningshjälp) eller mer ingripande åtgärder (t.ex. dela upp tentamen) måste du i god tid men senast vid kursstart kontakta aktuell kursadministratör/amanuens och meddela att du önskar dessa stödåtgärder.

7. Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursvärdering i slutet av kursen. Kursvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt och de synpunkter och idéer som framförs i kursvärderingen övervägs alltid noga.

8. Kontaktuppgifter

Kursansvarig: Katrin Lainpelto

Kursadministratör: Susanne Larsson

Telefon- och mottagningstider: tisdagar och torsdagar 13:00-15:00

Telefon: 08-162168

Rum: C784

E-post: processratt@juridicum.su.se